

EN BRA DAG PÅ JOBB

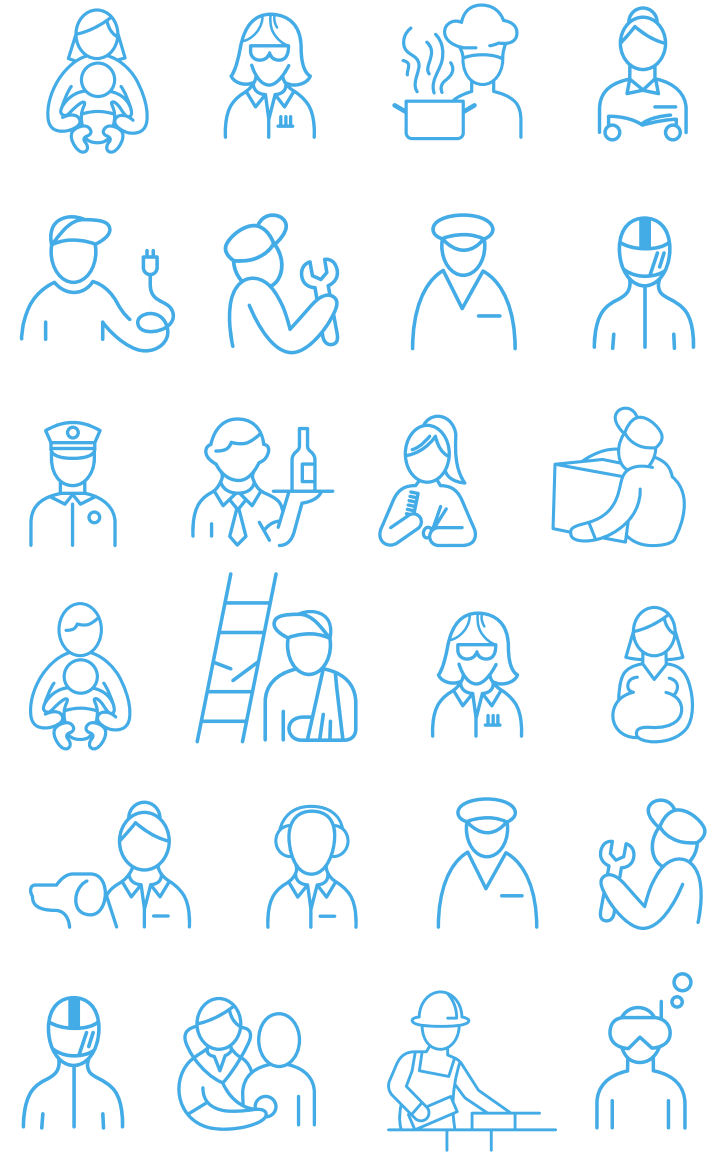
Vold og trusler i undervisningssektoren -
kunnskapsbasert forebyggende
arbeidsmiljøarbeid

KS/Utdanningsforbundet
Elisabeth Goffeng, PhD

Hva og hvem er STAMI?

- / Det nasjonale forskningsinstituttet innen arbeidsmiljø og arbeidshelse
- / Underlagt Arbeids- og inkluderingsdepartementet
- / Skaper ny kunnskap om arbeidsmiljø og helse gjennom relevante forskningsprosjekter
- / Gjør kunnskap om risikofaktorer og forebygging kjent i norsk arbeidsliv
- / Nøytral i trepartssamarbeidet (arbeidstakere, arbeidsgivere og myndigheter)

Hva er arbeidsmiljø?

Kræsjskurs: Hva er arbeidsmiljø?

Hva er arbeidsmiljø?

Arbeidsmiljø handler om
arbeidet

Hvordan vi **planlegger**,
organiserer og
gjennomfører arbeidet

Arbeidsmiljøet er
forskjellig fra
arbeidsplass til
arbeidsplass
→ krever derfor **ulike**
tilnærminger

Hvorfor blir arbeidsmiljø viktigere fremover?

Ulike bransjer – ulikt risikobilde

Utfordringer i undervisningssektoren

- **Vold og trusler (netthets)**
- **Høye emosjonelle krav**
- **Endringer og ny teknologi**
- **Tilbakemelding på arbeidet**
- **Balanse mellom jobb og privatliv**

Forekomst av vold og trusler

Hvor vi får de nasjonale tallene fra:

- / SSBs Levekårsundersøkelse. Resultatene sammenstilles av Nasjonal Overvåking av Arbeidsmiljø og Helse (NOA)
- / Gjennomføres hvert tredje år (sist i 2022)
- / Telefon/digitale intervjuer
- / Landsrepresentativ
- / 20 000 kontaktes
 - 11 000 svarer
 - 8000 til 9000 er i arbeid (svarer om vold og trusler)

Spørsmålene

Har du i løpet av de siste 12 månedene...

/ ..blitt utsatt for vold på arbeidsplassen som førte til synlige merker eller kroppsskader?

/ ..blitt utsatt for vold på arbeidsplassen som ikke førte til synlige merker eller kroppsskader?

/ ..blitt utsatt for trussel på arbeidsplassen som var så alvorlig at du ble redd?

Til de som svarer ja

Ble volden/trusselen utført av..

/ En overordnet på arbeidsplassen?

/ En kollega på arbeidsplassen?

/ Kunder, klienter, elever eller andre som ikke er ansatt på din arbeidsplass? (tredjepart)

→ I hovedsak tredjepart innen undervisning

Hvor finnes tall på vold og trusler?

noa.stami.no

Fakta om arbeidsmiljø og -helse

Nasjonal overvåking av arbeidsmiljø og -helse (NOA)

2,9 millioner

sysselsatte i Norge

83 %

trives i jobben

7,1 %

oppgir arbeidsrelatert
sykefravær

Yrker og næringer

Fakta om arbeidsmiljø samlet for ulike yrkes- og næringsgrupper.

Arbeidsmiljøfaktorer

Fysiske og kjemiske eksponeringer.
Organisatoriske og psykososiale arbeidsforhold.

Helse og fravær

Arbeidsrelaterte helseutfall, sykdom og skader.
Sykefravær og frafall.

Forebygging

Aktører i det lokale arbeidsmiljøarbeidet.

Om arbeidsstyrken

Deltakelse i arbeidslivet og arbeidstilknytning.

Bransjeprofiler

Forenklet oversikt over arbeidsmiljø og utfordringer i din bransje.

NOA+

Faktabok om arbeidsmiljø og -helse 2024

Eit overblikk over status og utviklingstrekk på arbeidsmiljøområdet.

Arbeidsmiljøet i Norge og EU

Ei samanlikning av korleis sysselsatte i Norge opplever eige arbeid og arbeidsmiljø samanlikna med Europa.

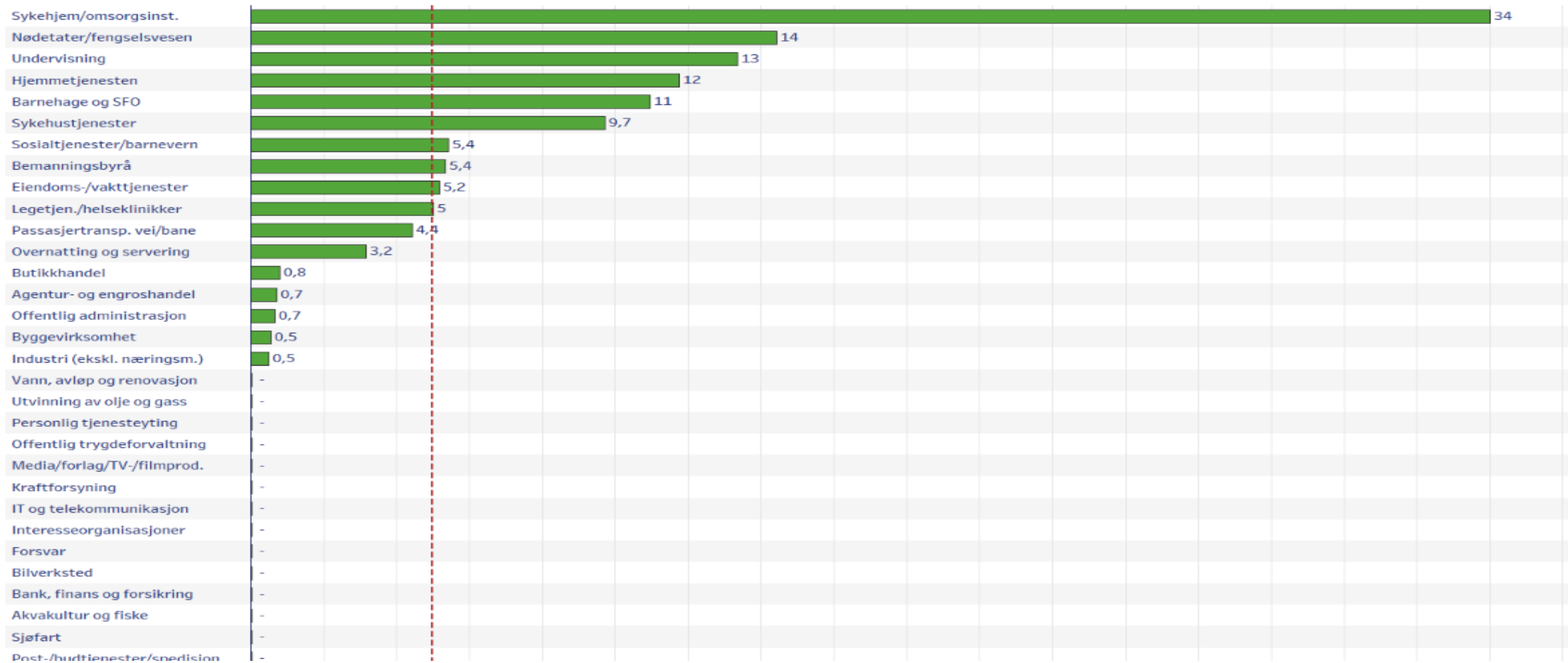

5 % er utsatt for vold

Det tilsvarer om lag 130 000 personer

Figur viser andelen av de sysselsatte som oppgir at de har blitt utsatt for vold på jobben i løpet av det siste året.

Næringsgrupper

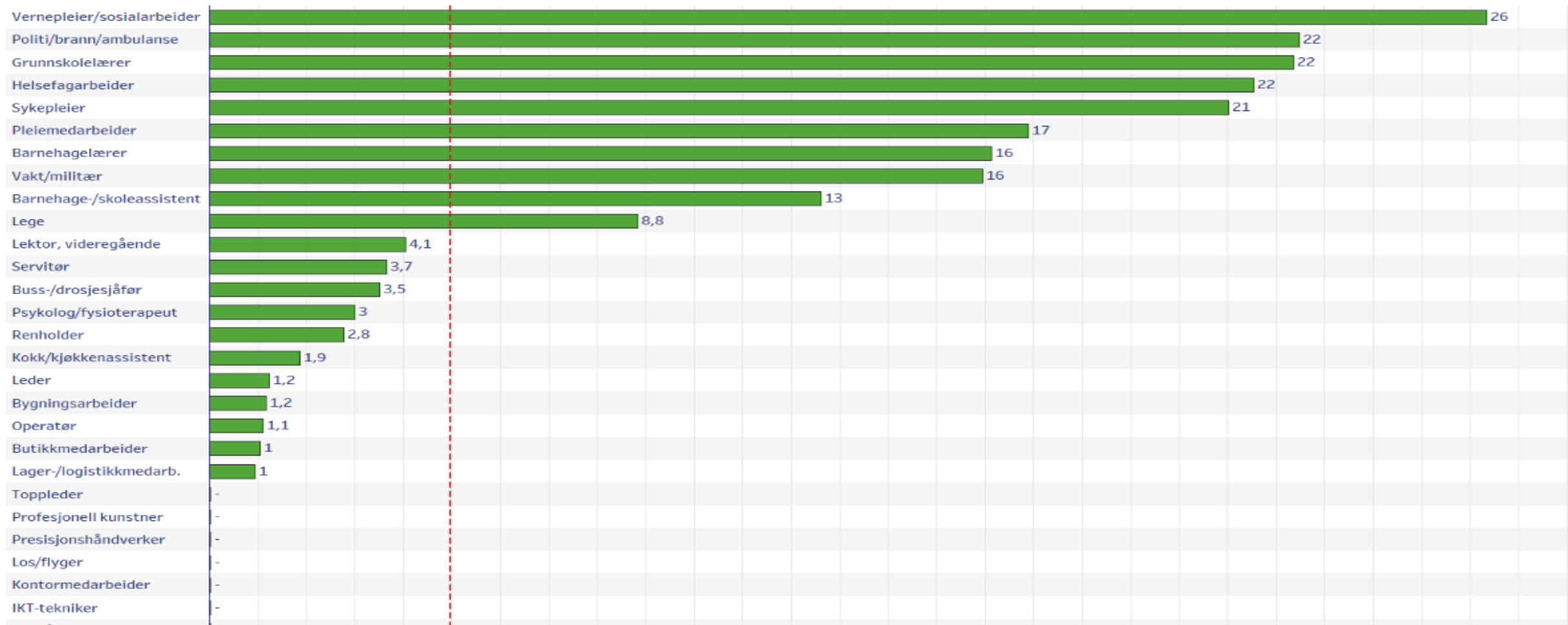

5% er utsatt for vold

Det tilsvarer om lag 130 000 personer

Figur viser andelen av de sysselsatte som oppgir at de har blitt utsatt for vold på jobben i løpet av det siste året.

Yrkesgrupper

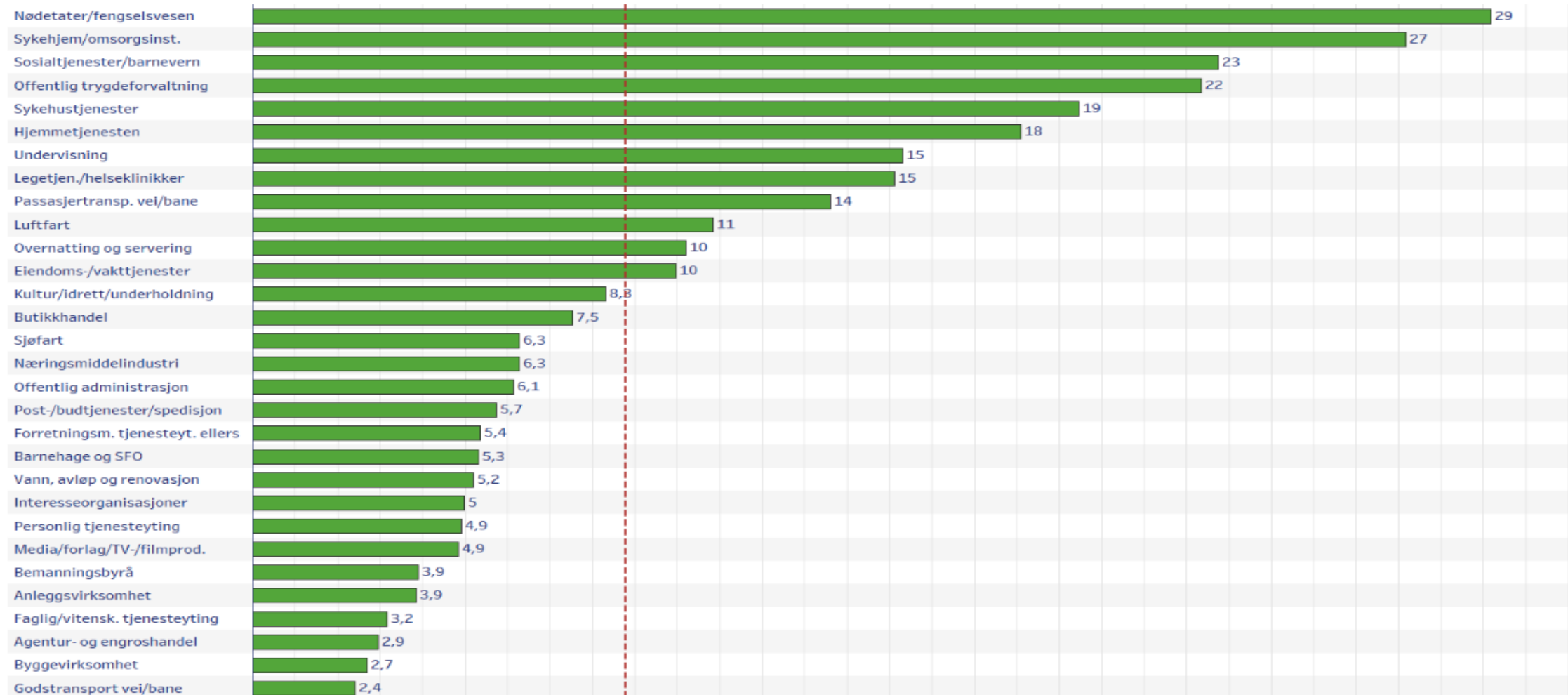

8,8% er utsatt for hets eller trusler

Det tilsvarer om lag 230 000 personer

Figur viser andelen av de sysselsatte som oppgir at de har blitt utsatt for hets eller trusler på jobben i løpet av det siste året.

Næringsgrupper

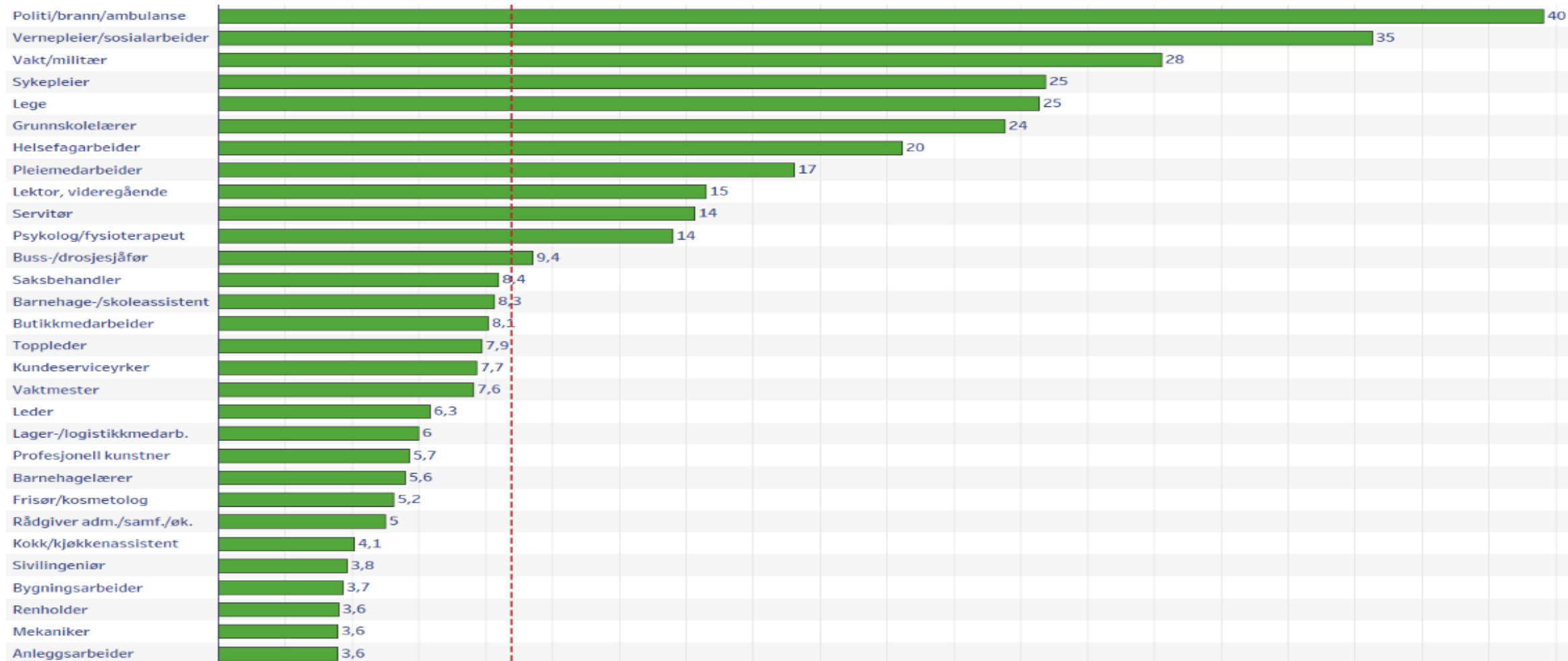

8,8% er utsatt for hets eller trusler

Det tilsvarer om lag 230 000 personer

Figur viser andelen av de sysselsatte som oppgir at de har blitt utsatt for hets eller trusler på jobben i løpet av det siste året.

Yrkesgrupper

Yrkesgrupper innen undervisning

/ Grunnskolelærere

- Lærere på barne- og ungdomsskolen fra 1-10 trinn

/ Lektor/pedagog

- Lærere på VGS, høyskole, yrkesfaglærer, spesiallærere/pedagoger /

/ Barnehagelærere (førskolelærere)

/ Barnehage-/skoleassistent

- Assistenter i barnehage, SFO og skole

Oppsummert

- / Ansatte innen undervisning er i høy grad utsatt for vold og trusler
- / Forekomsten er høyest i grunnskolen, usikkert hva den er på VGS
- / I barnehage er kun vold utfordringen (fysisk utagering)

Helseutfall innen undervisning

31 %

er psykisk utmattet etter jobb minst
én gang i uken

[Les mer om psykisk utmattelse etter jobb](#)

34 %

oppgir søvnplager

2 av 5

av disse oppgir at dette kan skyldes jobben

[Les mer om søvnplager](#)

37 %

oppgir hodepine

1 av 2

av disse oppgir at dette kan skyldes jobben

[Les mer om hodepine og migrene](#)

24 %

oppgir psykiske plager

1 av 2

av disse oppgir at dette kan skyldes jobben

[Les mer om psykiske plager](#)

44 %

oppgir nakke- og skuldersmerter

1 av 2

av disse oppgir at dette kan skyldes jobben

[Les mer om nakke- og skuldersmerter](#)

Helseutfall i barnehage og skolefritidsordning

23 %
oppgir nedsatt hørsel eller øresus

1 av 2
av disse oppgir at dette kan skyldes jobben

[Les mer om nedsatt hørsel og øresus](#)

47 %
oppgir smerter i ryggen

4 av 9
av disse oppgir at dette kan skyldes jobben

[Les mer om ryggsmarter](#)

41 %
oppgir hodepine

1 av 2
av disse oppgir at dette kan skyldes jobben

[Les mer om hodepine](#)

53 %
oppgir nakke- og skuldersmerter

1 av 2
av disse oppgir at dette kan skyldes jobben

[Les mer om nakke- og skuldersmerter](#)

Sykefravær

Sykefraværet blant de som jobber i barnehage og skolefritidsordning er høyt sammenlignet med gjennomsnittet for alle næringer

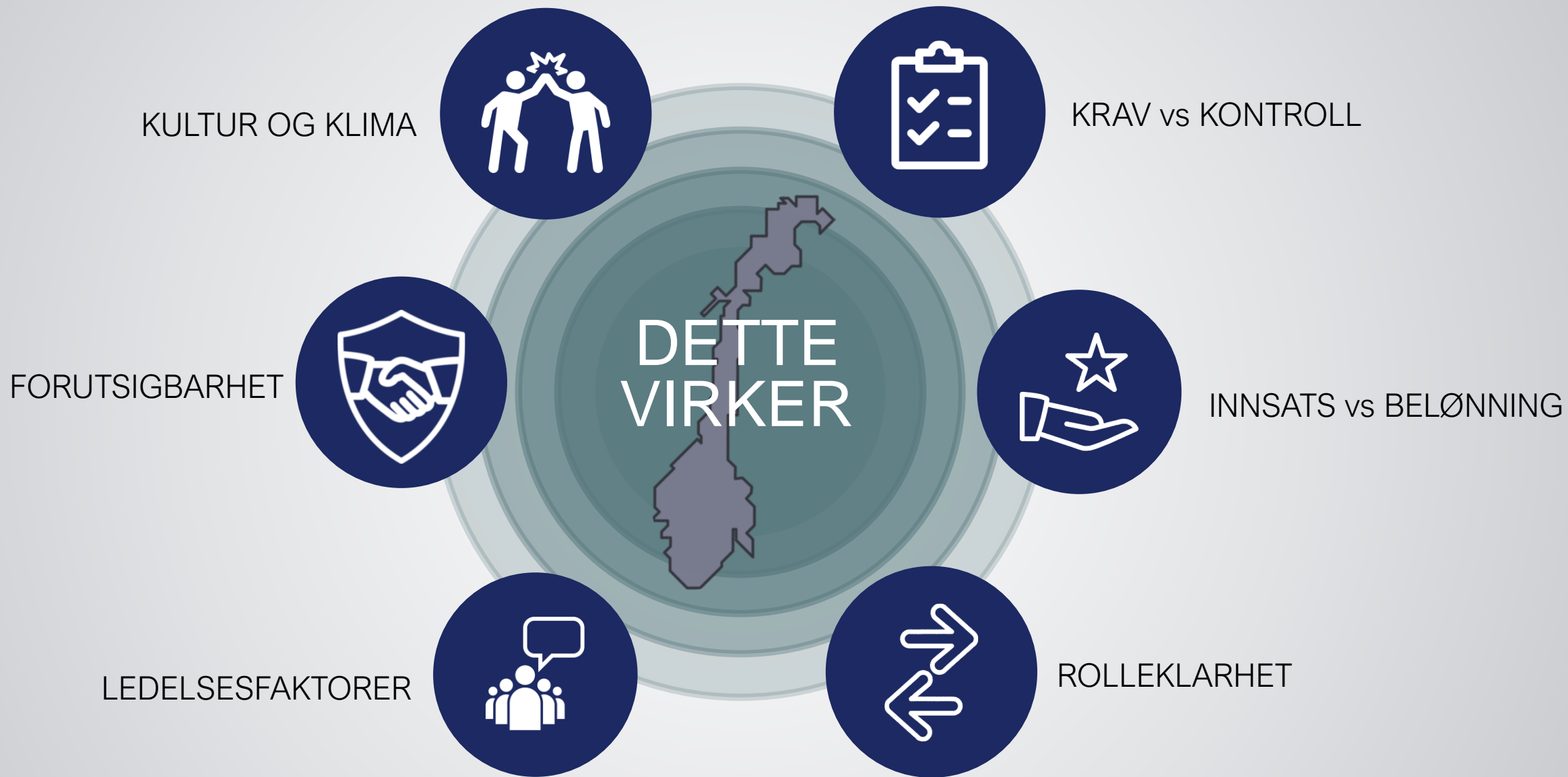
[Les mer om sykefravær](#)

A blurred photograph of a classroom. A male teacher in a light blue sweater stands in the center, holding a white object. Students are seated at wooden desks in the foreground, some looking towards the teacher. A computer monitor is visible on the left, and a window is on the right. The text 'Hvordan jobbe forebyggende?' is overlaid in a dark blue box with white text.

Hvordan jobbe forebyggende?

Kort om forebygging

- / Arbeidsgiver har ansvaret
- / Forebygge hendelser (kartlegging og risiko)
- / Rutiner for å håndtere hendelsene
- / Involver hele virksomheten (En bra dag på jobb)

Beskyttende faktorer i arbeidsmiljøet

- / Lederstøtte
- / Kollegastøtte
- / Psykologisk trygghet i kollegagruppen
- / Forutsigbarhet
- / Kompetanse

Hva skal til for at arbeidsmiljøtiltak skal virke?

Behovsbasert

Kunnskapsbasert

Systematisk
implementert

**EN BRA
DAG PÅ
JOBB**

Bakgrunn: IA-arbeidsmiljøsatsingen

Ny IA-avtale 2018-2024

EN BRA
DAG PÅ
JOBB

Mål:

/ Sykefravær ned 10% fra 2018

/ Redusere frafall

Innsatsområde:

Kunnskapsbasert forebyggende
arbeidsmiljøarbeid

→ **‘En bra dag på jobb’**

Hva er **EN BRA DAG PÅ JOBB** ?

- / Et gratis verktøy som hjelper virksomheter til å skape et bedre arbeidsmiljø
- / Spesialtilpasset ulike bransjer
- / Basert på forskning og dialog med virksomheter
- / Korte filmer viser bransjespesifikke arbeidsmiljøutfordringer
- / Styrker det lokale partssamarbeidet
- / Foreløpig 25 ulike bransjer, flere under utvikling

Et gratis verktøy for et bedre arbeidsmiljø

Alle vinner på å ha et godt arbeidsmiljø. Verktøyet er basert på forskning og tilpasset ulike bransjer slik at dere enkelt kan komme i gang med arbeidet.

Kom i gang

[Les mer om verktøyet](#)

Hvor jobber du? Finn din bransje:

- Anlegg
- Barnehage
- Barnevern
- Bilbransjen
- Bygg
- Frisør
- Godstransport
- Helseklinikker
- Hjemmetjenesten
- Industri
- Kjøtt- og fiskeindustrien
- Kontorarbeidsplasser
- Landbruk
- Leverandørindustrien til petroleumsnæringen
- Overnatting og servering
- Politi, vakter og kriminalomsorg
- Renhold
- Renovasjon og gjenvinning
- Rutebuss og persontrafikk
- Sjøfart
- Sykehjem
- Sykehus
- Undervisning – grunnskole
- Undervisning – videregående skole
- Varehandel

Gå inn via **Arbeidsmiljøportalen** eller **enbradagpajobb.no**

EN BRA DAG PÅ JOBB

Forskning og fakta + Dialog med virksomheter

Et viktig virkemiddel: korte filmer

Slik er filmene bygget opp:

/ Fiksjonsscener

Situasjoner fra arbeidsplassen
→ gjenkjennelse

/ Ansatte og ledere

Hva opplever de i sitt arbeid?

/ Forskere

Hvorfor er dette en utfordring og hva er viktig å tenke på når man skal løse utfordringen?

**EN BRA
DAG PÅ
JOBB**

**EN BRA
DAG PÅ
JOBB**

Slik bruker du verktøyet

**EN BRA
DAG PÅ
JOBB**

1. Forberedelser:

Ser korte filmer på egen hånd.

2. Statusmøte:

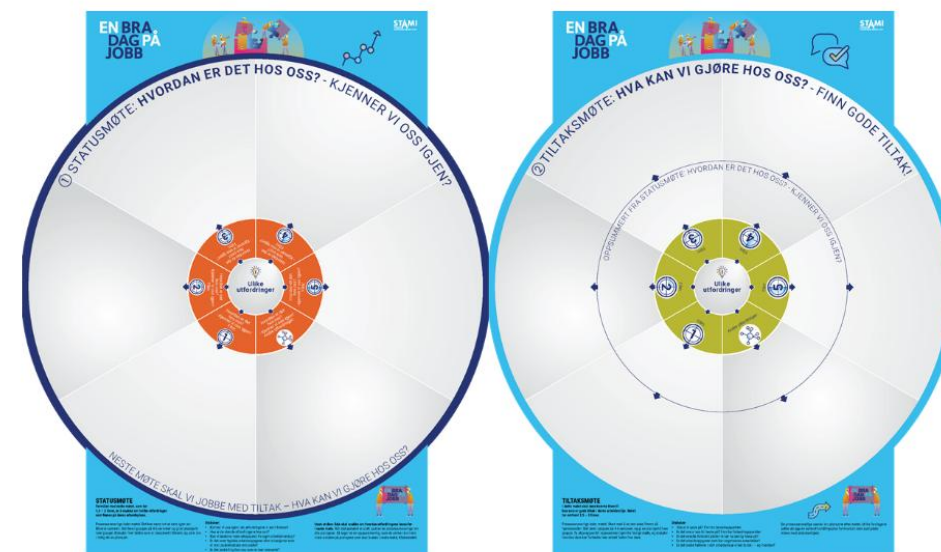
Ser igjen filmene sammen. Diskuterer i grupper: Hvilke utfordringer finnes på deres arbeidsplass?

3. Tiltaksmøte:

Diskuterer i grupper: Forslag til forbedringer på arbeidsplassen.

4. Handlingsplan:

Basert på alle ansattes innspill lager de en konkret handlingsplan.

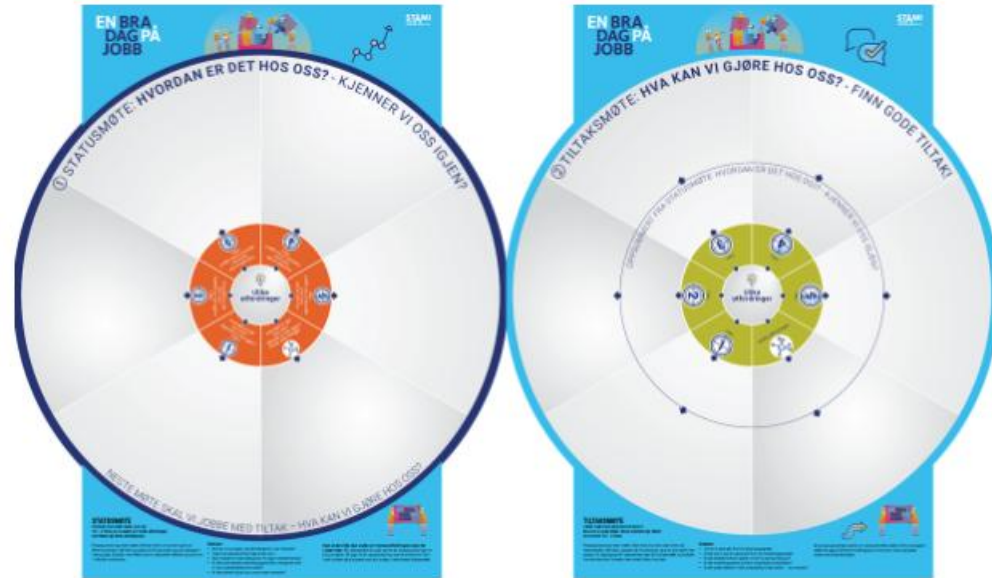
Erfaringer fra andre som har brukt

EN BRA
DAG PÅ
JOBB

- Vi hadde diskutert mulige tiltak tidligere, som nå er blitt en realitet fordi vi brukte En bra dag på jobb. Da konkluderte vi med at nå må vi gjøre det.
(ansatt på småbarnsavdeling i barnehage)
- Nå er det lavere terskel for å være åpen og belyse vanskelige temaer. Vi har snakket om utfordringene hos oss i plenum og forstår hverandre bedre nå.
(ansatt og tillitsvalgt i avlastningsbolig)
- Forslagene til tiltak kom nedenfra og opp, noe som motiverte oss til å gjennomføre dem. Vi ble minnet på å hjelpe hverandre, noe som var viktig for alle ansatte.
(helsefagarbeider og verneombud på sykehjem)
- Å bli mer bevisst på hva arbeidsmiljø faktisk handler om, gjorde det lettere å finne gode tiltak som treffer riktig.
(avdelingsleder i fosterhjemstjenesten)

Bestill materiell

Det er kun en av de **prosessansvarlige** som bestiller materiell.

FOR PROSESSANSVARLIGE:

- Last ned kort veiledning til prosessansvarlige
- Last ned invitasjonen til fellesmøtene

Nøkkelen til suksess: Et godt partssamarbeid

Det lokale **partssamarbeidet** er viktig for arbeidsmiljøet

Leder, tillitsvalgt og verneombud leder prosessen med 'En bra dag på jobb'

TAKE HOME MESSAGE

Alle vinner på å
jobbe
kunnskapsbasert
med
arbeidsmiljø.

Foto: Microsoft Stock Images

Spørsmål? Send en e-post til:
sara.skilbred.fjeld@stami.no

**EN BRA
DAG PÅ
JOBB**

Følg oss i sosiale medier:

 En bra dag på jobb

 Stami_norge

 En bra dag på jobb

**EN BRA
DAG PÅ
JOBB**

Summegrupper

Er dette gjenkjennelig?

Hvordan håndterer dere denne utfordringen hos dere?

Hvilke prosedyrer finnes?

Debriefing?

Kollegastøtte?

Kompetansebygging/info til vikarer

**EN BRA
DAG PÅ
JOBB**

Summegrupper

Er dette gjenkjennelig?

Hvordan håndterer dere denne utfordringen hos dere?

Hvilke prosedyrer finnes?

Kollegastøtte?